

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec . . . . . 2.—20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . . . 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . 1.—70
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . . . 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostopna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat . . . . . po 18 v
 za dvakrat . . . . . „ 15 „
 za trikrat . . . . . „ 13 „
 za večkrat primeren popust.
 Poročna ostanila, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostopna pettivrsta po 20 vin.
Poslano:
 enostopna pettivrsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvemski nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vojni reč

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Novo predsedstvo Hrvatsko-slovenskega kluba.

Dunaj, 5. marca 1914.

V večerajšnji seji se je Hrvatsko-slovenski klub na novo konstituiral. Dr. Šusteršič je otvoril sejo in poudarjal, da nikakor ne more več prevzeti predsedstva kluba glede na veliko breme, koje mu nalaga deželno glavarstvo in ki izključuje, da bi mogel nepretrgoma opravljati vse formalne posle, ki so združeni s predsedstvom kluba. Kot deželni glavar ima prvo dolžnost, pečati se z deželnimi zadevami. Prosi klub, naj mu izkaže svoje zaupanje na ta način, da voli načelnikom poslanca dr. Korošca. Pripravljen je novega predsednika podpirati s svojim svetom, kadarkoli bo to želel.

Klub je uvaževal razloge dr. Šusteršiča in izvolil predsednikom dr. Korošca; za podpredsednike kluba so izvoljeni poslanci Dulibič, Krek in Spinčič, kot člani parlamentarne komisije pa poslanci Fon, Grafenauer in dr. Šusteršič.

Dr. Korošec, prevzemši predsedstvo, je poudarjal velike zasluge, koje si je pridobil dosedajni načelnik dr. Šusteršič, obzlatujoč, da mu razmere ne dopuščajo več voditi načelstvene posle in proseč ga, naj bi ga podpiral s svojim modrim svetom.

Nato je klub razmotrival politični položaj in soglasno pritrdil tozadevnim dr. Šusteršičevim nasvetom.

Judje in naši liberalci zvezani!

Dunaj, 5. marca 1914.

Danes je prišla k vladi deputacija kranjskih »industrijalcev«. Vodila sta jo jud poslanec dr. Friedmann in jud Taussig od Leykam - vevške papirnice. Zahtevali so, da naj vlada doseže, da bo na Kranjskem kmet in mali obrtnik moral plačati ravno tako visoko deželno doklado kakor bogati judje. Skratka: judje so nastopili popolnoma v istem zmislu, kakor naši liberalci, ki bi tudi radi kmeta in malega obrtnika odrli. Čedno deputacijo so poslušali ministrski predsednik grof Stürgkh, minister notranjih zadev baron Heindl in voditelj finančnega ministrstva baron Engel. Če bodo judje imeli kaj uspeha, se bo kmalu

videlo. Nečuvvena židovska nesramnost je pa od poslanca dunajskih judov Friedmanna, da se drzne vtikati svoj nos v kranjske razmere. Svetujemo mu nujno, naj ostane pri Salzgriesu (to je židovskem mestnem delu Dunaja). — Našim liberalcem pa iskreno čestitamo k najnovejšim zavetnikom. Nižje že ne morejo več pasti!

Državni zbor.

Dunaj, 5. marca 1914.

Po dolgem odmoru, med katerim naj bi se bila dosegla vsaj principijelno sprava med Čehi in Nemci in tako onemogočila obstrukcija čeških agrarcev, se je sešel državni zbor danes pod istimi avspicijami, kakor se je bil razšel: državni zbor stoji pod neprijetnim vtisom od poslanca Bachmana razbitih češko-nemških spravnih pogajanj, stoji pred obstrukcijo, katere ne zmagata ne vlada, ne parlament, in položaj se je poostiril še vsled nepričakovanih odkritij čeških listov o čeških poslancih v tajni policijski službi — ne govori se samo o Švihi, ampak tudi druga imena se čujejo in skoro se je bati, da se bodo današnja domnevanja zgostila v neprijetno resnico.

Da položaj vlade same ni lahek, to je umevno. Vlada mora gledati, da spravi pod streho kolikor mogoče hitro na Ogrskem že odobreno vojaško predlogo; predloga o lokalnih železnicah je velika ljudska, predloga o bosanskih železnicah in kreditna predloga pa so velike državne potrebe. Za vlado je torej v danem položaju pereče pred vsem vprašanje: Ali bo mogoče rešiti te predloge s tem parlamentom? A parlament se vprašuje: Bo-li Stürgkhova vlada zmožna dovršiti veliko parlamentarno delo? Tako se lovita vlada in parlament drug drugega . . .

V današnji seji so najprej govorili češki poslanci Kramar, Stanek in Baxa. Kramar je ponavljal svoj znani motiv, da so vse nesreče na Češkem in v Avstriji krivi Nemci, a dolgo ni govoril; očitno slabo razpoloženi predsednik Sylvester mu je besedo odvzel, na kar se je začel na čeških kloph repot. Komaj je začel govoriti Stanek, so Nemci začeli kričati: Šviha, Šviha! Policaji! Denuncijantje! Čehi niso ostali dolžni ničesar; vendar pa tudi Stanek ni dovršil svojega govora za obstrukcijo, ker je tudi njemu in ravno tako naslednjemu govorniku predsednik besedo odtegnil. Med splošnim šumom in neredom, med katerim se je čul tudi klic: Živela hrvatsko-slovenska obstrukcija! je

predsednik ob 12. uri sejo prekinil, da se zberejo načelniki strank v posvetovanje.

Pri posvetovanju strankinih načelnikov se je prvi pritoževal Kramar, da mu je predsednik zabranil govor nadaljevati. Poslanca Mallatti in Conci sta zahtevala, da se postavi vprašanje laške fakultete na dnevni red; to zahtevo so slovenski poslanci zavračali, podpirali pa so jih deloma tudi alpski Nemci. Socialni demokrat Seitz je pobijal obstrukcijo iz gospodarskih ozirov, da država dobi potrebne kredite in da dela brezposelnim delavcem; Stanek je branil in opravičeval obstrukcijo, od katere Čehi ne morejo odnehati prej, dokler se jim ne določi natančen rok za deželnozbornske volitve, naj se nastavi rok kadarkoli, ampak hočejo imeti rok!

Ker je predsednik Sylvester videl, da se ne morejo zjediniti niti načelniki niti stranke za kakšen delavni program, zato je zaključil sejo načelnikov in zbornice ter namerava sklicati naslednjo sejo šele čez teden dni, 12. t. m., da se med tem položaj mogoče izboljša, za kar je pa prav malo upanja.

V kuloarjih se je govorilo tudi o obnovitvi nekdanje slovanske unije; lepa reč bi sicer slovanska solidarnost bila, a čas za unijo se ni prišel in bogve, če in kedaj bo došel.

Še jedno hudomušnico: Zbadljiv poslanec je dejal, da bi bilo dobro postaviti na dnevni red predlogo o pijancih in pa »Entmündigungsgesetz«. Le-to se ne ve, kdo naj se smatra za prismo do in pijanca.

Seniorji.

V seji seniorjev je dr. Ivan Šusteršič svetoval, naj se seja seniorjev odgodi, poklicani činitelji naj pa poizkusijo ustvariti politične predpogoje, da bo mogla zbornica delovati. Ministrski predsednik grof Stürgkh je naglašal, da se mora ne glede na političen položaj rešiti obrambna predloga, da se pravočasno izvede novačenje. Preskrbeti se morajo sredstva, ki jih je že proračunski odsek sklenil, da bo mogoče investicije izvesti. Časa je malo, ker se mora zasedanje vsaj na petek pred Čevneto nedeljo zaključiti. Rešiti se morajo tudi gospodarsko, vojaško in strateško važne bosanske železnice. Tudi lokalne železnice čaka. Vlada tudi želi, da se reši italijanska fakulteta v drugem branju.

Podkupovalni škandal v češkem svobodnem taboru.

Ob četrtno 3. popoldne se je prekinjena zbornična seja zopet otvorila. Pred-

* Pražak.

sednik dr. Sylvester izjavi, da hoče sejo zaključiti.

Čo c je interpeliral o odkritjih »Narodnih Listov«, češ, da je neki uradnik »Češkega Slova« ponudil dvornemu svetniku Greifu, da odkupi obstrukcijo narodnih socialcev za 350.000 K in da je bil poslanec Sviha zaupnik državne policije. Zahteva, naj notranje ministstvo preišče zadevo in o njej zbornici poroča. — Kramar in Stanek izjavljata, da bodo Čehi obstruirali. — Dr. Stranek govori o Svihovem slučaju in protestira, ker najema vlada poslance za gotov denar v svojo službo. Notranji minister naj vso resnico pove. — Predsednik dr. Sylvester: Smatram za svojo dolžnost, da vlada vso zadevo pojasni. — Čo c pravi, da je Sviha nevarno obolel in da zahteva njegova stranka od vlade popolno resnico.

Zbornica se za osem dni odgodi.

Predsednik dr. Sylvester predlaga, da naj se z ozirom na sedanj položaj skliče bodoča seja šele v četrtek, 12. t. m., ob 11. uri dopoldne. Sklene se, da se kot tretja točka postavi na spored bodoče seje poročilo proračunskega odseka o laški fakulteti. Slovenci kličejo: »Živio obstrukcija!«

§ 14.

Krog, ki so z vlado v zvezi, trde, da če zbornica ne bo delovala, izvede danes vložene predloge o kreditu s § 14., a ne v celem obsegu.

Gosposka zbornica

je v današnji seji rešila v drugem branju postavo o podaljšanju postave glede na sodstvo konzulatov.

16 NOVIH PEHOTNIH POLKOV V RUSIJI.

Iz Berolina se poroča, da namerava Rusija ustanoviti 16 novih ruskih polkov.

FRANCOSKA ZBORNICA

je 5. t. m. sklenila postavo, ki jamči za tajne, svobodne in čiste volitve.

JAPONSKA MINISTRSKA KRIZA.

Iz Tokia se poroča, da odstopi japonski ministrski predsednik grof Yamamoto in da mu sledi knez Tokugava. Yamamoto hoče odstopiti, ker je gosposka zbornica znižala proračun mornarice za 70 milijonov jenov.

OBLEGOVALNO STANJE V RIO DE JANEIRO.

Radi položaja v državi Ceara se je proglasilo oblegovalno stanje v mestih Rio de Janeiro, Nicteroju in v Petropolisu.

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Gruščeki, poslovnik dr. Leopold Lénard.

(Dalje.)

Razburjenje in mrmanje je naraščalo, kolikor dalje so čakali. Starejši izmed delegatov, ki so še pomnili, kako so takrat, ko so vsilili pravoslavje, sklicavali odposlance iz občin, da bi se izrekli za prostovoljno izpremembo vere, so govorili:

»Kdo ve, čemu so nas sklicali iz celega okraja, morebiti nam hočejo naložiti nove davke za pope in cerkev.«

»Veleli nam bodo obdelovati polje popov . . .«

»Vpeljali bodo novo tlako . . .«

En sum je rodil družega in vsi odposlanci so sklenili dobro paziti in pri najmanjšem poizkusu kakšne novotarje ustaviti se z lastnimi močmi.

Njihovi govori in posvetovanja so prenehala, ko je prihajalo deset stražnikov na konjih in naznanilo, da prihaja gubernator.

Cerkveni zvonovi so zapeli in vsi zbrani udeleženci so gledali na pot, ki je peljala iz mesta.

Najprej se je pokazal oddelek kozakov, potem voz, v katerem je sedel gubernator in cela vrsta kolesljev in kočij z raznimi drugimi dostojanstveniki.

Gubernator, majhen, debeluhast človek, z velikim rdečkastim obrazom, je stopil iz kočije in pogledal na odposlance, stoječe z odkritimi glavami, skušal narediti milostljiv smehljaj in rekel:

»Zdravstvujte, »rebjata!«

Kmetje se odgovorili z zamolklim mrmanjem, kar je gubernator smatral za radostni pozdrav in vedno s smehljajem na ustnicah stopil bližje k spomeniku, obdan od predstaviteljev civilne in vojaške oblasti.

Kmetje so odgovorili z zamolklim kim začudenjem gledali, da so ti strogi, jezni obrazi raznih oblastnikov, ki so imeli zanje vedno le ostre graje, grožnje, kletve, zdaj zadobili izraze sladkosti, ponižnosti, priljudnosti.

»Lisjaki! . . . Goljufi! . . . Volkovi v ovčji koži! . . .« so šepetali drug drugemu.

Nastopil je pop v dragocenem cerkvenem plašču, se prekrižal, molil molitve. Potem je vstal z obrazom obrnjenim k občinstvu in začel z visoko donečimi besedami hvaliti velikost »Osvoboditelja« in hvaležnost kmetov, ki so si pritrkali od ust in hiteli z do-

brovoljnimi darovi, da bi počastili vzvišenega vladarja.

Gubernator in predstavitelji oblasti, ki so bili navajeni enakih in še lepših govorov, so se očitno dolgočasili, zlasti ker je pronokljivo hladen veter hladil njihova vernopodložniška čustva.

Kmetje, ki so razumeli komaj majhen del povoh besed, so se tudi dolgočasili, potem, ko so se naveličali ogledavati gubernatorjevo spremstvo. Samo nekateri bolj nezaupljivi so pazno poslušali, če ne bo pop omenil kaj takega, kar bi bilo občinam na škodo.

V trenutku, ko je pop končal nek odstavček in se oddahnil, da bi nadaljeval govor, se je razlegel s prostora, kjer je stal gubernator, glasen šepet:

»Hitreje!«

Pop je sklenil zaključiti svoj naučeni govor in je začel slovesno:

»Približuje se slovesni trenotek, ko bomo zagledali natančno ponarejene poteze nepozabnega »Osvoboditelja.«

Vzel je kropilo iz rok djaka, namočil v posvečeno vodo in rekel:

»On je sprejel v naročje svetega pravoslavja blodeče in odpadniško ljudstvo in njemu posvečamo danes . . .«

V tem je nekdo iz gruče odposlanec zaklical glasno po poljsko:

»Hoče nas krstiti!«

V trenutku so se vrgli vsi kmetje v beg, se razleteli med hišami in plotovi na veliko začudenje in pohujšanje gubernatorja in drugih dostojanstvenikov.

Pop je ves v zadregi hitro zaključil govor, toda cel utisk odkritja cesarjevega poprsja je bil uničen. Pred spomenikom je stala samo mala množica uniformiranih uradnikov in stražniki, ki si pred gubernatorjevimi očmi niso upali preganjati kmetov brez dovoljenja.

Kmalu so se pripeljale kočije, gospodje dostojanstveniki so se vsedli in odpeljali na obed k popu.

In spomenik, postavljen na malem prostorčku, je ostal sam, bel, hladen, svetile so se samo zlate črke na podnožju poprsja: »Osvoboditelju hvaležni kmetje.«

Odposlanci iz občin, ki so vedeli, da jih pričakuje okrepčilo, so se zbrali v občinski pisarni in začeli zahtevati jedi in pijače.

K zbranim je prišel najprej »vahmajster« stražnikov in jih začel zmerjati, da so tako naglo zbežali od spomenika.

»Mi smo katoličani,« od odvrnil kmetje, »in ne maramo sprejeti pravoslavja.«

(Dalje.)

Kranjski deželni zbor.

Vodne zadeve.

Posl. Mihečič poroča o prošnji posestnikov iz Trebnivra, Starihovra, Lipovca, Nestoplevasi, Brezje in Pugleda glede naprave vodovoda. Upravni odsek predlaga: Prošnja posestnikov iz Trebnivra, Starihovra, Lipovca, Nestoplevasi, Brezje in Pugleda se odstopa deželnemu odboru, kateremu se naroča, da potrebno ukrene, da se vodovod čimprej napravi.

Posl. Jaklič poroča o samostalnem predlogu poslanca Škulja glede preskrbe pitne vode za vas Retje v Loškem potoku. Upravni odsek predlaga: Deželnemu odboru se naroča, da pošlje v Retje deželnega strokovnjaka, ki naj preišče ondotne vodne razmere in stori vse, da se preskrbi za Retje potrebno vodo za ljudi in živino. Poslanec Škulj toplo priporoča predlog. — Sprejeto.

Hladnik poroča imenom upravnega odseka o zakonskem načrtu za upravo vodovoda v Logatcu in predlaga: Od deželnega odbora kranjskega predlagani zakonski načrt naj se sprejme. — Sprejeto.

Posl. Jaklič poroča o samostalnem predlogu poslancev Škulja, Jakliča in Lovšina glede zgradbe vodovoda v sodraški, ribniški in kočevski dolini. Upravni odsek predlaga: Deželnemu odboru se naroča, da pospeši zgradbo vodovoda v sodraški, ribniški in kočevski dolini. — Sprejeto.

Povše poroča imenom upravnega odseka o resoluciji poslanca Perhava radi nakupa vodnih sil na potoku Hubelj v vipavski dolini in predlaga: 1. Deželnemu odboru se naroča, da proizvede pod kakimi pogoji bi se pridobile vodne sile na potoku Hubelj; 2. Nadalje naj deželni odbor proizvede, kako bi se električna sila v vipavski dolini zamogla porabiti. — Sprejeto.

Posl. Lavrenčič poroča v zadevi zgradbe hudournika Snoviška v občini Loke v kamniškem okraju. Upravni odsek predlaga: 1. Predloženi načrt zakona o zagradbi hudournika Snovišek se ustavno odobri; 2. deželni odbor se pooblasti, da sme izvršiti na sklenjenem zakonskem načrtu spremembe, ki bi se izkazale za potrebne, oziroma ki bi jih zahtevala vlada; 3. deželnemu odboru se naroči, da izposluje zakonu Najvišjo sankcijo. Poslanec dr. Krek priporoča hitro rešitev ter želi, naj bi se sploh bolj gledalo na to, da se hudourniki uredijo.

Piber poroča imenom upravnega odseka o samostalnem predlogu poslancev Jarca, Demšarja, Zabreta radi vodovodne preskrbe kranjsko-loške ravnine in predlaga: Deželnemu odboru se naroča, naj stori vse potrebno, da se pospeši zgradba vodovodov v kranjsko-loški ravnini. — Sprejeto.

Posl. Lavrenčič poroča v imenu upravnega odseka o samostalnem predlogu poslancev Perhava, dr. Pegana in tovarišev v zadevi uravnave hudournika Močilnik v vipavski dolini. Deželni odbor in deželna vlada se pozivljata, da vse potrebno ukreneta za uravnavo hudournika Močilnik. — Sprejeto.

Preuredba meščanske šole v Krškem.

Posl. Dermastia poroča imenom finančnega odseka o prošnji občine Catež radi meščanske šole v Krškem in predlaga: Deželnemu odboru se naroča, naj prouči vprašanje, kako bi se prizadete občine z ozirom na meščansko šolo v Krškem razbremenile, oziroma kako bi se ta šola preuredila v kako srednjo ali strokovno šolo. — Sprejeto.

Razne zadeve.

Dermastia poroča imenom finančnega odseka o prošnji Alojzije Novak, učiteljeve sirote v Ljubljani in predlaga: Alojziji Novak, učiteljevi siroti v Ljubljani, se podeli miloščina v znesku letno 300 K, in sicer za dobo 3 let. — Sprejeto.

Povše poroča imenom upravnega odseka o nujnih predlogih poslancev Povšeta, Jakliča, Demšarja in Jarca v zadevah trgovinskih pogodb in carinskih tarifov in predlaga: Deželni zbor uvaža razloge, navedene od predlagateljev in veliko gospodarsko potrebo, da se varstvena carinska politika v varstvo domače produkcije tudi v bodoče vzdržuje, naroča deželnemu odboru, da sestavi in odpošlje posebno spomenico ministrstvu, katero naj pri sklepanju novih trgovinskih pogodb in varstvo naše produkcije štiti domače producente, osobito pa, da se dosedanja varst. carina ohrani za živinorejo in pridelke iz iste, osobito za mlečne proizvode, maslo in sir primerno zviša carina za tuje take pridelke, istotako mora za naše vinstvo veljati dosedanja carina. Z vsa skrbnostjo naj državna vlada deluje pri teh pogodbah za ohranitev dosežne carine prosti izvoz našega lesa in skrbi, da se previsoka carina na kmetijske stroje primerno zniža. — Sprejeto.

Posl. Povše poroča v imenu upravnega odseka o dovolitvi cestnih doklad: Deželni odbor se pooblašča, da v l. 1914. sme cestnim okrajnim odborom, kateri dokažejo, da z 20% doklado k direktnim davkom ne morejo shajati, dovoliti potrebno višjo

doklado, vendar ne nad 30%. Cestnemu okraju Žužemberk se dovoli 40 odstotne doklade za l. 1914.

Kobi poroča imenom finančnega odseka o prošnji agrarske centrale (Agrarische Zentrale) za podporo 400 K in predlaga: Agrarski centrali na Dunaju se dovoli podpore 100 K. — Sprejeto.

Kobi poroča imenom finančnega odseka o samostalnem predlogu posl. Škulja in tovarišev glede odprave mitnice na cesti Nova vas—Rakek pri Bloški Polici in predlaga: Samostojni predlog posl. Škulja in tovar. glede odprave mitnice na cesti Nova vas—Rakek pri Bloški Polici se odstopi deželnemu odboru z naročilom, naj stopi v dogovor s cestnim odborom Cerkljanskim in o izidu pri prihodnjem deželnozbornem zasedanju poroča. — Sprejeto.

Dermastia poroča imenom finančnega odseka o prošnji slovenskih upodabljalnih umetnikov in predlaga: Prošnja se odstopa deželnemu odboru. — Sprejeto.

Dermastia poroča imenom finančnega odseka o prošnji glasbenega društva »Philharmonische Gesellschaft« v Ljubljani za podporo za l. 1914. in predlaga: Prošnja društvu »Philharmonische Gesellschaft« se odstopa deželnemu odboru. — Sprejeto.

Kobi poroča imenom finančnega odseka o prošnji c. kr. kmetijske družbe o prevzetju inženjerja Ivana Rataja kot živinorejskega nadzornika in predlaga: Prošnja c. kr. kmetijske družbe o prevzetju inženjerja Ivana Rataja kot deželnega živinorejskega nadzornika se reši s tem, da je že v proračunu za leto 1914. v znesku 8000 K vpoštevano. — Sprejeto.

Dr. Gregorič poroča imenom finančnega ods. o prošnji Vincencijeve družbe v Kranju za podporo in predlaga: Prošnja Vincencijeve družbe v Kranju za zgradbo nove dekliške sirotišnice v Kranju in za vzdrževanje sirot za leto izredno, sicer pa, če je mogoče, stalno podpora, se odstoni deželnemu odboru in ugodno rešitev iz za te namene v proračunu za leto 1914. dovoljena kredita. — Sprejeto.

Dr. Gregorič poroča imenom finančnega odseka o prošnji lastnice kopalnice Kosteletz grofice Seilern za ustanovitev prostih mest za zdravljenje alkoholikov in predlaga: Prošnja lastnice kopalnice Kosteletz na Moravskem grofice Seilern, da bi se tam ustanovilo nekaj prostih mest za zdravljenje alkoholikov, se odkloni. — Deželni odbor pa lahko v danem slučaju dovoli takemu bolniku iz Kranjskega oddora iz kredita v proračunu za leto 1914. — Sprejeto.

Deželni glavar in deželni predsednik odgovarjata nato na nekatere interpelacije.

Kmečki strah usirenen.

Okrajno glavarstvo v Volšpergu je dne 5. t. m. telefonično obvestilo štajersko namesništvo, da je bil po dveh loveih v sredo ranjen kmečki strah ustreljen v četrtek pri Waldensteinu. V Volšpergu je ta novica povzročila veliko veselje. Ko so pripeljali v Volšperg ustreljeni kmečki strah, bil je zelo star volk, so Volšperčani priridili ustreljenemu volku naravnost sijajen sprejem. Ustrelil je kmečki strah in volšperški okolici tvorniški ravnatelj Maks Diamant. Ko so pred dnevi doglali, da straši kmečki strah v Korolpi ob štajersko-koroški meji, so takoj lovce mobilizirali. Lovci so na Korolpi res našli sledove. V sredo ob pol 4. uri popoldne je lovec grofa Henckel na Steinbauer zagledal zver, streljal je na kmečki strah na 150 korakov in ga je v prvi zadel. Zver je zbežala, a bila je ranjena, kar je dokazala kri. Kroglja je zver prodrla in so jo našli v snegu. V četrtek so zopet zver sledili. Okolu popoldneva so zagledali zver, ki je čepela pod neko skalo. Zver je zbežala, ravnatelj Diamand, ki je ugodno stal, je iz svoje Manlicherne na dvesto korakov dvakrat ustrelil na njo in jo ustrelil. Čast, da je zver poginila, so lovci prisodili Steinbauerju, ki jo je v sredo tako ranil, da bi bila morala poginiti, a seveda so zelo tudi čestitali Diamantu. Ustreljeni kmečki strah je mogočen, zelo star volk, ki ni ušel iz kake menezarije, takozvan puščavnik, ki živi zase in je strašno požrešen. Zver je do 70 cm visoka, tehta 38 kg. Zver, ki je poginila na koroški zemlji blizu štajerske meje, so nesli v dolino, nato jo pa v Volšperk peljali, kamor so prišli četrta 9. uro. Lovce je ob vходу v Volšperk pozdravila godba in velikanska množica ljudi. Sledila je lovska veselica. Dne 2. marca je pa ustrelil pri Hirsheggju lovec F. Fuchs nekoga starega psa, o katerem tudi sumijo, da je trgal divjačino in ovce. Upajo, da na Korolpi ni zdaj več »kmetjskih strahov«.

Strašna nesreča na Ortlerju:

Snežni plaz zasul vojaški smukaški oddelek. — 16 mrtvih.

Na Ortlerju se je v sredo popoldne zgodila strašna nesreča. Po poročilih

vojaških oblasti je mrtvih 16 oseb. Smukaški oddelek 3. polka deželnih loveev je pod poveljstvom nadporočnika Riharda Löschnerja in poročnika Geidosa vabil na Ortlerju. Oddelku sta bila prideljena tudi praporščaka Franc Otter iz Inomosta in Franc Kaiser iz Brucka ob Muri. Iz Trafoija se je podal oddelek ob 1. uri zjutraj na Ortler. Iz doline se je z daljnogledom prav dobro videlo, kako da plezajo na goro. Okolu 4. ure popoldne zapazi neki kmet, da drči snežni plaz izpod Tabaretske stene proti kraju, kjer so stali smukači. Plaz je zasul smukače. Do kraja nesreče je iz Trafoija 4 do 5 ur. Gorski vodniki in orožniki so takoj hiteli na pomoč. Poročnik Geidos se je s 4 možmi izkopal iz snega. Rešeni vojaki so popolnoma utrujeni došli v Trofai, ostali vojaki so pa še v snegu zakopani. Poročnik Geidos je takoj brzojavil v Merano po pomoč. V sredo popoldne je iz Merana odšla pod poveljstvom bataljonskega poveljnika številna rešilna ekspedicija. Tudi iz drugih krajev hite ponesrečencem častniki in vojaki na pomoč. Vojaška ekspedicija, 101 mož, je došla 4. t. m. v Trofaich in je pričela plezati ob 1. uri zjutraj na Ortler. Usodno smukaško vajo je odredilo polkovno poveljstvo v Innichenu. Vojaške oblasti poročajo, da je 16 ali 15 mož mrtvih. Ekspedicija je imela posebno vojaško nalogo. Do 4. ure zjutraj je bil snežni plaz, gorski vodniki trde, da se je nesreča v nekaj sekundah zgodila. Plaz je zasul patruje, predno so mogli vojaki na stran skočiti. Vojaški krogi ne upajo več, da rešijo ponesrečenih 16 mož žive, ker so se pod snežno plastjo morali zadušiti.

Dnevne novice.

+ Slovenci in Hrvati. Iz Zagreba nam brzojavljajo: Tako Frankova kakor Starčevićeva frakcija stranke prava izražata v svojih adresah na kralja, predloženih v seji hrvatskega sabora dne 5. t. m., željo, naj bi se hrvatske zemlje zedinile s slovenskimi.

+ Socialni tečaj J. S. Z. v št. Vidu nad Ljubljano. V nedeljo, dne 8. marca priredi J. S. Z. socialno-delavski tečaj v št. Vidu nad Ljubljano. Tečaj traja od 9. do 12 ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne. Predavajo: Načelnik J. S. Z. deželni odbornik dr. Ivan Zajec (Delavstvo in zakonodaja), načeln. nadzorstva J. S. Z. profesor Ant. Sušnik (Delavski boji), zapisnikar J. S. Z. urednik Frančišek Kerhne (Katoliška demokracija); M. Moškerc (Delavsko zavarovanje).

+ J. S. Z. priredi socialno-delavski tečaj v nedeljo, dne 15. t. m. v Skednju pri Trstu. Tečaj traja od 8. do 10. ure dopoldne in od 4. ure popoldne do 8. ure zvečer.

+ Družba sv. Mohorja. Družba sv. Mohorja zopet vabi svoje prijatelje, da se zglase za prihodnje leto in vpošljejo svojo naročnino. Kakor je bilo že v družbinem koledarju naznanjeno, izda Družba v jeseni med svojimi običajnimi šesterimi knjigami tri, katere bodo za nas posebnega pomena: Gospod knezoškof dr. A. B. Jeglič je spisal za Družbo knjigo Mesija, ki riše življenje Gospodovo, kakor so ga pri drugih narodih že risali sloveči pisatelji, primerno modernim zahtevam in modernemu okusu. Knjiga bo trajne vrednosti, pravi zaklad vsaki slovenski hiši in rodbini. Izide v dveh delih, da bo prihodnje leto že vsakdo imel celo v rokah. Grudnova zgodovina si je že pridobila vsestransko priznanje. To je monumentalno delo kakor je Slovenec dolgo potreboval. Knjiga za narod in za izobraženca, za učenca ljudske šole in za vseučilišnega profesorja. Slovensko asketično slovstvo pa obogati po Skupolijevi knjigi Duhovnosti boji. Knjiga se odlikuje po svojem lepem jeziku, kakor ga piše le naš mojster pisatelj g. Finžgar. Koledar, Večernice in Mladinska knjiga Meskoto va ne bodo zaostajale za knjigami prejšnjih let. Zato pa Družba upa, da bodo njeni prijatelji upostavili zanjo svoje sile kakor v minulih letih. Slovenska književnost je v Družbi sv. Mohorja doživela uspehov, za katere nas zavida ves svet. Upamo, da v dobi, ko ljudstvo splošno sega po berilu, ne bomo nazadovali v tem kulturnem delu.

+ Nemška metoda. Rusija izvede ta mesec poizkusno mobilizacijo. Da bi imela s tem namen Avstrijo in Nemčijo nenadoma napasti, je izključeno, ker je mobilizacijo sama skoraj en mesec prej naznanila. Tako pa pač tudi Rusov luna ne trka, da bi svoje priprave za zahrbtni napad toliko preje raztrobili, da se lahko nanj pripravimo. Rusija zasleduje v tem najbrže kak političen namen, po vsej priliki pa hoče le poizkusiti, kako bi se resnična mobilizacija

ob svojem času izvedla. Dočim avstrijska javnost ruskih priprav ne gleda s prevelikim vznemirjenjem, pa se listi v nemškem cesarstvu hudo razburjajo. Vse prav, ampak Nemci pozabljajo na eno: Da je bila Nemčija prva država v Evropi, ki je po prvih turkih porazih pri Lozengradu in Lülleburgasu svojo armado v mirovnem času na skoraj 800.000 mož zvišala in v ta namen sklenila eno milijardo enkratnega premoženjskega davka in da sta Francija in Rusija njenemu zgledu le sledili. Drugič pa ni nihče manj nego nemški državni kancler vrjol v svet besedo, da mora v doglednem času priti do boja med vsem nemštvom in vsem slovanstvom. Kdor je tako Evropo razdražil, bi bil lahko zdaj nekoliko bolj tiho. Mi ruskih panslavistov gotovo ne ljubimo, a pangermani naj le sami sebe za nos primejo, če se govori o Rusiji in njenih pripravah.

+ Kardinal Kopp. Nemška cesarica je vrtislavskemu kapitelju ob smrti kardinala Koppa pismeno zelo prisrčno kondolirala. Vodstvo vrtislavske škofije in berlinske delegature je prevzel dr. König.

+ Gospodinjski tečaj se je dne 2. t. m. otvoril v Ribnici. Udeležuje se ga 26 deklet. Priglasilo se je toliko deklet, da se takoj za tem vrši drugi tečaj. Vodstvo tečaja je v rokah gospodične Premru, v pomoč ji je gospodična Cesar. Zdravstvo poučuje gospod dr. Dolšak, računstvo je prostovoljno prevzel tukajšnji novi šolski vodja gospod M. Tomšič.

+ Vrhniksko - logaška podružnica »Slomškove zveze« ima svoje zborovanje v četrtek, dne 12. marca, ob 4. uri popoldne na Vrhniki (pri Pečkaju). Na dnevnem redu je referat gospoda tovariša Štreklja o novem šolskem zakonu.

+ Naslovi v c. kr. policiji. Notranji minister je enotno uredil naslovno vprašanje v c. kr. policiji; odslej veljajo za moštvo naslednji naslovi: Stražnik, nadstražnik, rajonski nadzornik drugega razreda in rajonski nadzornik I. razreda. Analogno se je rešilo tudi naslovno vprašanje za c. kr. polic. agente.

+ Lahi in Rožna dolina na Koroškem. Laško planinsko društvo naznanja, da napravi izlet v »Valle della Rosandra«. Kaj je to? — Rožna dolina!

+ Protialkoholna razstava v Zagrebu, ki jo prireja hrvaško abstinentno društvo, se otvori 8. t. m. ob 10. uri dopoldne v »Umetniškem paviljonu«. K otvoritvi so povabljeni razna kulturna in druga društva ter vse protialkoholne organizacije iz Bosne, Dalmacije, Slovenije, Srbije, Avstrije, Ogrske itd., ki bodo večinoma vse zastopane. Pred otvoritvijo bodo predavali prvi domači in tuji delavci na abstinentnem polju.

+ Orožnik nevarno ranil zidarja. Glede novice v »Slovenec« z dne 4. marca, ki pripoveduje, da je orožnik zabol Janeza Kavčiča iz Drage, nam sporoča županstvo v Dragi, da je Kavčič nekoliko slaboumen zidar, ki večkrat govori, da je toliko kot cesar, da je »cesarske« itd., sicer pa prav miren, nenevaren človek. Ljubljanski uradni list pa poroča o tej stvari tako-le: Orožniku se je Kavčič zdel sumljiv potepuštva ter ga je vprašal za potne izkaze. Kavčič je pokazal na želocec in rekel, da so to njegovi potni izkazi, nato pa stekel k bližnjemu gozdu. Ob robu gozda se je ustavil, pobral neko palico in udaril žandarja; le-ta je nato Kavčiča z bajonetom zabodel v smeri želoceca, potem se pa sam onestvil vsled prejetega udarca. Ko je zopet prišel k zavesti, Kavčiča ni bilo več nikjer. Začel ga je iskati in kmalu našel težko ranjenega ležečega na tleh. Kavčiča so za sijo obvezali in ga prejeljali na škofjeloško sodišče, od tam v deželno bolnišnico v Ljubljani. Orožnik je tudi moral v bolnišnico.

+ Nadvojvoda Evgen v Dalma tji. Iz Zadra. Njegova visokost nadvojvoda Evgen je dospel semkaj na 3. t. m. ob 7. uri zvečer. Ogledal si je zanimive stvari iz zgodovine Rimljanov po Zadru.

+ Bolnišnica usmiljenih bratov v Kandiji. Iz letnega poročila posnamemo sledeče podatke: Koncem leta 1912 je ostal v bolnišnici 101 bolnik. Tekom leta 1913 je bilo sprejetih 2027 bolnikov. Skupaj 2128 bolnikov. Opuščenih je bilo: Ozdravljenih 1533, zboljšanih 298, neozdravljenih 145, umrlo jih je 57. V oskrbovanju je ostalo za leto 1914 95 bolnikov. — Število oskrbovalnih dni je znašalo 37.781. Povprečno pride na vsakega bolnika 178 oskrbovalnih dni. Oskrbovalo se je povprečno vsak dan 104 bolnike. — Izmed 2033 opuščenih bolnikov je bilo 1966 katolikov 38 grkokatolikov, 24 pravoslavnih, 1 žid, 4 pa mohamedanci. — Za izdiranje slabih zob se jih je mnogo zgledilo vsak dan. — Bolniki, ki žele biti sprejeti, naj prinesejo seboj domovinski list. — Vsled starosti oslabeledi bolniki z neozdravljivimi boleznimi se ne sprejemajo. — Po-

noči se sprejemajo samo nenadno, hudo oboleli ali ponesrečeni. — Zavod priporoča najbolj naklonjenosti, ker je eden najbolj požrtvovalnih, karitativnih in dobroteljskih v deželi.

— **Autozveza Ce'je**—Ljubljana. Z re d nim voznjam na celi progi se začne dne **10. marca**. Iz Ljubljane odhaja avto ob **pol 7. uri** zjutraj in ob **četrt na štiri** popoldne, iz Celja pa ob **pol 7. uri** zjutraj in ob **pol 3. uri** popoldne.

Ljubljanske novice.

Ij **Seja odbora S. K. S. Z.** bo prihodnji ponedeljek ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu.

Ij **Ženski oddelek S. K. S. Z.** uprizori v nedeljo, dne 8. marca, točno ob 5. uri popoldne v dvorani »Ljudskega Doma« krasno tragedijo »**Veroniko Desnišček**«. Ta igra se uprizori prvič na slovenskem odru, je izredno zanimiva in polna lepih prizorov. Pripominjamo, da je viteška igra, v kateri bodo nastopali vitezi v krasnih viteških oblekah. Kdor še nima vstopnice, naj jo hitro kupi, ker je za to igro izredno zanimanje.

Ij **Petletnica šentpeterskega prosvetnega društva** se je preteklo nedeljo jako izoborno izvršila. Na odru Ljudskega doma smo videli nastopiti vse posamezne društvene odseke: pevski zbor, telodvadne odseke deškega in dekljskega naraščaja, samo tamburaškega zbora niso mogli pokazati, ker bi v veliki dvorani ne prišel do veljave. Zlasti so izmed pevskih točk vsakemu ugajale »Amaconke«, tako da so šentpeterske Amaconke morale še enkrat na oder. Navdušeno pozdravljen slavnostni govornik dr. Krek je v znanih besedah povdarjal, da je podlaga našim izobraževalnim organizacijam krščanska ljubezen, ki da tudi rada drugemu, kar ima na razpolago. Pokazal je liberalno načelo svobodne konkurence v nasprotju s samim seboj v zdaj nastopajočih trustih in kartelih. Lepa igra »Kjer ljubezen, tam Bog« je lepo uspela, za kar ima glavno zaslužno slavni junak v osebi g. Poženela, katerega je človek vedno vesel, kadar ga vidi na našem odru. Petletnica je pokazala, da se da mnogo doseči v kratkem času, če je odbor priden in člani požrtvovalni. Trudili so se šentpeterski gospodje duhovniki, trudil br. Kržan, potrudil se g. organist in tudi drugi so storili v društvu svojo dolžnost; sadovi so se pokazali.

Ij **Pozor, somišljeniki!** Trnovsko prosvetno društvo priredi v nedeljo, 8. marca, v **Rokodelskem domu ob 7. uri zvečer čajni večer brez vsake vstopnine**. Na sporedu je tudi srečolov z lepimi dobinki. Prihitite vsi, katerim je ležeče na prospehu naše trnovske prebujajoče se organizacije!

Ij **Preobraženje Ljubljane**. Vsled poglobljenja in ureditve Ljubljaničine struge se bo Ljubljana na tem kraju v nekaj letih popolnoma preobrazila. Predvsem izginejo stari mostovi — zlasti leseni pokveki na severu in jugu! — in na njih mestu se dvigajo novi; izginejo tudi zeleni bregovi, ki bi bili lepi, če bi ne bili tako polni nesnage in raznovrstnega plevela; zato nam za njimi ne sme biti žal. Dalje izginejo častitljive potresne razvaline na levem bregu pri Hradeckega mostu, izgine hišni trio na istem bregu oziroma v Čevljarski ulici in na Turjaškem trgu in končno izgine tudi »Marijino kopašišče« pred Prulami. Podgane so se pa večinoma itak že poslovile od svojih dosedanjih prijetnih bivališč ob Ljubljani in se izselile kar brez potnih listov.

Ij **Občinski svet** ima sejo prihodnji terek.

Ij »**Stabat Mater**« franciškanskega cerkvenega koncerta, ki se vrši v sredo, dne 11. t. m., ob pol 8. uri v franciškanski cerkvi, je najlepša točka celega sporeda. O tej čudoviti skladbi piše »Musica sacra«: »Skladatelj, sin Jožefa Försterja, stolnega kapelnika v Prazi, nečak našega ljubljanskega Försterja, živi na Dunaju in je eden izmed najboljših avstrijskih skladateljev. Zložil je štiri simfonije in mnogo orkestralnih suit. Izvajala se je na Dunaju samo tretja simfonia in tri suite »Cyramon Bergerac«, »Moja mladost« in »Legenda o sreči«. Na Dunaju se je pela tudi »Stabat Mater«. Toda J. B. Förster je preskrbno, da bi silil v ospredje in tako je prišlo, da so njegove štiri opere, njegovi lepi kvarteti in druge skladbe še tujci med nami. »Stabat Mater« se poslužuje preprostih kontrapunktičnih sredstev, ogiblje se blestečih efektov, zategadelj se popolnoma in docela prilagodi besedilu in ravno s tem najgloblje učinkuje. Le čustven umetnik zamore izčrpati vso krasoto globoko zamišljenega speva. Pretresujoče in čudovito vplivajo na vernega poslušalca njegove preproste, v poedinah glasovih se menjajoče glavne teme, njegove od globoke bolesti prepojene harmonije, ki se skrbno ogibljuje nezdravih, eksotičnih modulacij, zlasti pa so krasna izrazita stopnjevanja, ki nam kažejo pisatelja kot mojstra glasbene plastike. Naravno očarajo pa čustveni, angleško vznemirjeni zvoki koncem glasbe (Paradisi gloria).

Vstopnice za ta koncert se dobe v predprodaji v Katoliški Bukvarni. Opozarjamo, da je konec koncerta ob deveti uri.

Ij **Bivši ljubljanski komtoarist obtožen špijonaže**. Na Dunaju stoji danes pred sodiščem bivši praporščak 36. pešpolka **Ivan Rajh**, sin nadučitelja, obtožen špijonaže. Rajh je bil leta 1911. pri tvrdki Kmet & Slivar uslužben kot komtoarist. Tu je na pošti za trdko dvignil 1000 K in pobegnil v Belgrad. Iz Belgrada je šel v Sofijo, Varno, Odeso, odtod pa v Kiev, kjer se je seznanil s člani »Ohrane«, ki so ga nagovorili, naj postane špijon. Kakor se nam z Dunaja brzojavlja, Rajh pred sodiščem zatrjuje, da je bil špijon le v korist Avstrije in da je Rusijo varal. Priznava samo ljubljansko sleparstvo. Predlog zagovornika, naj se preišče Rajhovo duševno stanje, je sodišče odklonilo.

Ij **Gostovanje gđne Milice Mihičičeve**. Ze ko je Vilharjeva gostovala v Ljubljani, smo si želeli Mihičičeve. Sinoči je igrala pred srednje zasledeno hišo Marijano v Wiedovem »Starem paviljonu«. Ze to, da si ni izbrala kot gost paradne vloge stara, govori o njeni umetniški kvaliteti. Marijana je intimna uloga, ki ima sicer v vsakem dejanju res eno veliko sceno, a nima velikih scen. Mihičičeva je označena z moderno heroino in salonsko damo. Vedno kaže konture karakterne igralki, ki jih odene s konverzačnim tonom. Učinkuje z umerjeno, a docela izrazito mimiko, ki ne zaide nikdar, tudi v največjem afektu ne, v grimaso. Timbre glasu je plemenit in kultiviran, izgovarjava jasna in precizna, kretnje izklesane. V velikem prizoru z Boršnikom v drugem dejanju je bil izreden užitek prehod iz afekta vzhičenosti v mirni ton ljubezn. resignacije. Pridržan strah in vsa matarska ljubezen je privrela na dan koncem gostije v III. dejanju. In vendar kako velik je bil ta trenotek, da si je bilo vse bolj označeno, kot izigrano. Njena umetnost je zaslužila aplavz in šopek in mi smo bili samo zavidni gledalci, ki razpolaga vedno z ujo in z Boršnikom. — V celoti se je sinoči igralo bolj »flau«, kot pri premijeri, ubranost ni prišla tako izcizelirano na površje, kot prvič; še petje slavec se je omejilo do minima. — Skrbnišek je bil boljši kot prvič. A. R.

Ij **Slovensko deželno gledališče**. Na večstransko zahtevo se ponovi v nedeljo popoldne ob 3. uri četrtič in zadnjič v tej sezoni vojaška burka »Tretji eskadron« kot kronska predstava. Zvečer pa se uprizori drugič Jurčič - Govekarjeva narodna igra s petjem in godbo »Rokovnjači«. Blaža Mozola igra to pot g. Boršnik. Sodelujeta bivši pevski moški in ženski operni zbor slovenske opere. Režiser obeh iger je gospod Povhe. — Prihodnji teden noviteta »Čez leto dni«.

Ij **Umrli** je gosp. Emil Cankar, praktikant »Katoliške Bukvarne«, star 17 let. Pogreb je bil danes popoldne. N. v. m. p.

Ij **Cvet iz kriminalnega življenja**. Dne 5. t. m. je bil pri tukajšnjem vojaškem naboru Mart. Hütter, roj. 1889, s Koroškega, ki ga pa niso pripoznali zmožnega za vojaški stan. Fant je bil pri raznih koroških sodiščih zaradi tatvine, goljufije, postopanja in hudecdelstva nečistosti, sedemkrat, pri ljubljanskem deželnem enkrat in zadnjikrat pri okrajnem sodišču v Judenburgu na Zgor. Štairskem kaznovan od 24 ur do 13 mesecev zapora ter na tri leta prisilnega dela. Svojo »kariiero« je začel leta 1904. in jo potem prav pridno nadaljeval, dokler ni prišel za omrežena okna ljubljanske prisilne de'avnice. Tam pa se je tudi odlikoval s tem, da je bil radi raznih prestopkov 8-krat discipliniran, 17krat jo je bil pa popihal v prostost. Ko je sedaj vendar prišel zaželjeni »urlaub«, so ga oblastveni organi predstavili vojaški naborni komisiji in ker ga ni potrdila, je bil odgonskim potom odtiran v domovno občino.

Ij **Pobegli ženi preprečena pot**. Posestnik Franc Zupančič iz Hrušice pri St. Jerneju na Do'enskem je šel pred nekaj leti v Ameriko, k'ier je pridno delal in štedil, da si nahrani denarja in reši posestvo, kar se mu je tudi posrečilo. Mož, svest si boljše bodočnosti, se ie, ko je preračunaval prihranke, povrnil z najboljšimi upi v svojo domovino, k'ier je pa naletel na presenečenje. Pohotna žena je med tem časom imela razmerje z nekim drugim, vs'ed česar so nastale posledice. Mož je doma klub ti nesreči pridno gospodaril, žena pa ni bila več ista, kakor bi imela biti, naposled je sklenila tudi ona iti v Ameriko. Te dni jo je res popihala v Ljubljano ter tu šla v izseljevalno pisarno in si naročila vozni listek, katerega pa ni še plačala. Izdala se je za samsko, potem pa nekam odšla. Mož pa kot stari Amerikanec je prišel kmalu za njo v Ljubljano, kjer je vse to izvohal in se končno obrnil na policijo, ki mu je šla prav marljivo na roko in tako je ženi sedaj štrna zmešana. Polcija je že izvedela, da je žena v D. M. v Polju, kjer se je potom

orožništva dobil tudi neplačani vozni listek za Ameriko. Kaj sedaj premišljuje nezvesta žena, ni znano.

Ij **Umrli** so v Ljubljani: Ludovik Sevar, poštar v pok. in posestnik, 51 let. — Simon Kokalj, čipkar, 28 let. — Franc Zalar, trgovski vajenec, 17 let.

Zadnje vesti.

IZ PARLAMENTA.

Dunaj. Odsek za državne uslužbence je izvcil pododsek, ki bo preiskal pritožbe državnih uslužbencev proti navodilom, katera je vlada izdala o tem, kako je to mačiti in izvesti službeno pragmatiko.

Dunaj. Danes so se vršili v parlamentu neobvezni razgovori o položaju. V torek se bo vršila konferenca načelnikov strank, ki bo pooblastila načelnika poljskega kluba dr. Leona, naj vodi akcijo za pomirjenje. Češki krogi položaj jako pesimistično presoajo.

PODKUPOVALNA AFERA V ČESKEM SVOBODOMISELNIEM TABORU.

Praga. Afera Sviha obvlada vso češko javnost. Sedaj se čuje, da je dr. Sviha bil tudi v službi brnske policije in da je, ko je kandidiral dr. Začek, obljubil njegovemu protikandidatu, ako odstopi, 2000 K. Češ'e elaborate za spravna pogajanja je časopisom za denar prodal.

POGREB KARDINALA KOPPA.

Opava. Nadvojvoda Karol Franc Jožef je došel sem zastopat cesarja pri pogrebu kardinala Koppa. Sem se je pripeljal tudi naučni minister Husarek.

DOHOD PRINCA WIEDA V DRAČ.

Drač. Princ Wied se jutri pripelje sem. Za sprejem se vrše velike priprave.

ZMEDE V BRAZILJI.

Rio de Janeiro. Dva generala, Moraes in Arevedo, dva polkovnika, en major, en stotnik in dva izdajatelja opozicionalnih listov so aretirani. Vojni minister je zapovedal armadi in mornarici, naj bo pripravljena.

ZAKONSKA AFERA ČRNOGORSKEGA PRINCA.

Cetinje. Princeznica Natalija, soproga princa Mirka, toži svojega soproga na ločitev zakona, ker je princ zadnji čas opetovano prelomil zakonsko zvestobo.

NESREČA NA ORTLERJU.

Inomost. Dognano je, da je pri nesreči, ki je dohitela vojaško patroljo na Ortlerju, 14 oseb izgubilo življenje, 5 je rešenih.

Razne stvari.

Katoliški centrum na Francoskem. Kakor smo že poročali, snujejo francoski katoličani veliko politično stranko za celo Francijo. Papež Pij X., na katerega so se v tej zadevi obrnili francoski katoličani, je ta načrt jako toplotno pozdravil. Med francoskimi škofi izpočetka ni bilo edinosti glede te stvari, a končno so se le sporazumeli in minolo soboto se je stranka konstituirala. Stranka se organizira po zgledu nemškega centruma. Programne točke so naslednje: Upostava diplomatskih odnosajev med francosko republiko in rimsko kurijo, pravice katoliške cerkve v Franciji se postavno zajamčijo, upostava papeške svetne oblasti v sporazumu z rimsko kurijo, vrnitev razpuščenih katoliških redov in njihovega premoženja, ponovna uvedba usmiljenih sestra v bolnišnice in preklic njihovega izгона iz Francije, verski pouk na ljudskih šolah, državna podpora katoliškim šolam in ukinitje postav o razporoki.

— **Avstrijski konzuli — Ogr.** Da se naši poslaniki v inozemstvu obnašajo, kakor da bi bili izključno le eksponenti kraljevine Ogrske, to je že davnaj znano in so se o tem že slišali razni glasovi. Kdor pa tega še ne veruje, temu pa služi ta-le resnična zgodbica. Naš poslanik v Carigradu ima za svojo varnostno stražo vedno 12 mornarjev naše vojne mornarice, kateri morajo biti izključno le Ogr. Ravnotako morajo biti tudi vsi vojaki-mornarji, kateri opravljajo na poslaništvu službo ordonancev, samo Ogr. Zato se tudi ni čuditi, da je večina na jahti »Taurus« vkrcah mornarjev ogrske narodnosti. Jahta »Taurus« naše vojne mornarice se nahaja namreč vedno pred Carigradom v izključno porabo našega tamošnjega poslanika. Tudi kadar pride poslanik na krov jahte, se poslužujejo izključno le ogrskega jezika. Na ta način menda utepa Turkom v glavo, da je avstrijska državna polovica le privesek Ogrski. Če pa tako postopanje v inozemstvu povzdiguje ugled naše državne polovice, o tem naj pa razmišljujejo o to poklicani faktorji. Naše skromno mneje je, da bi tako ne smelo biti, ker je naša državna poloviča vredna v inozemstvu vsaj toliko kakor Ogrska.

Operacija rumunske kraljice. Ker se je operacija levega očesa rumunske kraljice

Elizabete obnesla, ji je profesor Landolt 5. t. m. operiral tudi desno oko. Operacija je uspela.

2000 rudarjev stavka v Pilis Vörösváru, ker je družba odslovila dva stara delavca.

Obsojen pisatelj. Ker je v nekem članku žalil nemškega prestolonaslednika, je bil obsojen pisatelj Hans Leucz v šestmesečni zapor.

Zrtve snežnega viharja v New Yorku. Ob strašnem snežnem viharju v New Yorku je izgubilo življenje 35 oseb, 23 moč, ki so bili v čolnih, pogrešajo. Škode je snežni vihar povzročil nad 10 milijonov. Vlaki so v snegu obtičali.

Pouk v šivanju za dečke so uvedli na državni kmetiški šoli v Minnesoti. Stvar ni tako smešna in narobe, kakor bi si kdo mislil. Kolikokrat pride lahko moški v položaj, ko bi bilo nujno treba, da bi si sam kaj zašil, a si ne zna pomagati. Mnogo moških se ne oženi in nima ženske roke, ki bi mu oskrbela potrebno šivanje; drugi se oženi, a vseeno lahko mnogokrat pridejo v zadrego, bodisi da žene ni doma, da nima časa, ali da oboli. V vseh takih slučajih bi nekoliko soretnosti v šivanju moškim jako prav prišlo. Ravno isto velja o kuhinji ter so v nekaterih londonskih deških šolah že tudi uvedli pouk v kuhanju. Na ta način se dela pot — moški emancipaciji; moškemu se ne bo treba več ženiti zato, da bi mu žena kuhala in šivala, kakor se tudi ženski, ki si zna sama služiti svoj kruh, ne bo treba moštiti radi preskrbe. V bodoče se bodo potemtakem sklepali zakoni samo iz idejne ljubezni. Zlati časi se nam obe-tajo!

Hiša, v kateri straši. V Fougères-u pri Bloisu na Francoskem se oglašajo v neki hiši, ki stoji sredi trga in v kateri stanuje geometer Prousteau s svojo družino, že nad štirinajst dni čudni »strahovi«. Začelo se je pred dobrimi 14 dnevi; nekega jutra ob 4. uri so se nenadoma začeli silni udarci in sunki, da se je hiša stresla od vrha do tal, šine so šklepetale, tla so donela kakor ob potresu, nato se je pa čul močan, dolg trajajoč šum, kakor bi kdo žagal. Od tega dne dalje se ti »strahovi« na enak način, a vedno krepkeje, pojavljajo vsak dan od 4. do 7. ure zjutraj in ob pol 9. uri zvečer. Geometrova žena je od strahu teko obolela, njegov pes je pa zbesnel ter so ga morali ustreliti. Ronot in šum je tako močan, da ga čutijo in slišijo tudi v vseh sosednjih hišah. Geometer je kot iako hladnokrvnen mož izpočetka domneval, da mu nagaja kak zlohoten sosed ter je poslal za pomoč varnostno oblast in žandarmerijo. Skozi osem dni so nato natanko preiskavali hišo in vso bližnjo okolico ter celo prekopali vrt, ker so sumili na električne vplive. V višji stoji neprestano orožniška straža — toda ves trud je zaman, uganki ni za šalo udaril po steni ter zaklical: »Ako je tu kak zlodej skrit, naj se oglasi!« Tisti hip je stena zagrnela in se stresla kakor od silnega groma; komisar se je od strahu onesveščen zgrudil. Stvar vzbuja največjo pozornost ter so veliki pariški listi poslali v Fougères svoje najpretkanejše ljudi, da bi uganko razvozljali, toda doslej brez uspeha.

Ruski car proti pijančevanju. Doslej je bila na Ruskem navada, da je o priliki vojaških parad in nadzorovanj poveljnik ponudil carju čašico »vodke« — rusko žganje —, katero je car izpil na zdravje armade. Sedaj je pa poveljnik carskega glavnega stana sporočil vojnemu ministru carjevo željo, da se v bodoče ta navada opusti. Na ta način hoče car izraziti svojo protivnost proti pijančevanju.

Voda vdrla v rudnik. V premogokop Streppy Bracquegues je vdrla voda. Vtonilo je 9 rudarjev.

Črnogora naroča v Srbiji. Srbska sukarna v Leskovcu je Črnigori dobavila dva vagona vojaškega sukna. Ista firma je leta 1911/12 dobavila sukno tudi za turško armado. Njeno blago je solidno.

Delo »črnih« v Kongu in vpitje »rdečih« v belgijskem parlamentu. V belgijskem parlamentu so minole dni socialni demokrati in liberalci zagnali velik krik proti »črni nevarnosti« na Kongu, to je proti katoliškim misijonarjem, zlasti jezuitom. Ker svobodomiselnici tako neusmiljeno kriče proti delovanju slednjih, bi človek mislil, da oni sami gotovo mnogo več store za izobrazbo domačinov in priseljencev v Kongu in jim nudijo pomoč v modernih bolnišnicah in lazareti. Pa poglejmo: Bolnišnic vzdržujejo jezuitje 7, svobodomiselnici 0, lazaretov jezuitje 4, svobodomiselnici 0, ljudskih šol jezuitje 7, svobodomiselnici 0, zamorskih šol jezuitje 61, svobodomiselnici 0, visokih šol jezuitje 1, svobodomiselnici 0, nadaljevalnih šol jezuitje 3, svobodomiselnici 0, strokovnih šol jezuitje 6, svobodomiselnici 0; umrlo je v službi v Kongu jezuitov 19, soc. demokratov in liberalcev 0. Koliko je tedaj vredno svobodomiselnice kričanje? 0!

Naročajte „Slovenca“!

Šla'erske novice.

š **Osebnosti.** Duhovni svetnik Janez Ev. Vreže, c. kr. profesor veronauka na učiteljski v Mariboru, je pomaknjen v sedmi činovni razred. — Za nadučitelja v Opačah je imenovan učitelj Ernest Jager; učiteljica r. d. v Orešjem Ljudmila Moric je imenovana za učiteljico r. d. pri Sv. Petru pod Svetogoro; stalna učiteljica pri Sv. Vidu pri Grobelnem Doroteja Debelak je imenovana za učiteljico v Smarju pri Jelšah; stalni učitelj v Slivnici Leon Dobnik je imenovan za učitelja na Ponikvi ob Južni železnici; nadučitelj pri Sv. Kungoti na Pohorju Matevž Zgajner je pa imenovan za nadučitelja v Blagovici. Sodnijski oficijal Franc Marinko v Laškem je imenovan višjim sodnijskim oficijalom.

š **Duhovniške vesti.** G. M. Tomažič, bivši kaplan pri St. Petru niže Maribora, leži smrtno bolan v bolnišnici v Radgoni. Pretekli teden je bil previden. Priporoča se gospodom kolegom v mento. — Umirovljeni župnik gospod Alb. Slanec se je nastanil na Polzeli. — Gospod Ivan Čemažar, župnik na Teharjih pri Celju je do dobra okrevljal od težke bolezni.

š **Promocija.** Danes je bil na dunajski univerzi promoviran doktorjem prava g. Franjo Ivanetič, odvetniški kandidat v Brežicah.

š **Umrli** je dne 5. marca v Mariboru gimnazijec Viktor Kac, sin slovenskega zobozdravnika dr. Viktorja Kaca v Mariboru. Operiran je bil na slepiču. Star je bil 11 let.

š **V bratskem objemu.** Na Ponikvi ob Južni železnici so šli liberalci in nemškutarji pri občinskih volitvah složno skupaj.

Primorske vesti.

p **Miramar.** Odredbe za prihod prestolonaslednikove družine v Miramar so v polnem teku. Prišli so že nekateri sluge s kovčeki; stanovanje za družino nadvojvode in spremstvo je urejeno; poštini in brzojavni urad je že otvoren, orožniška postaja bo ojačena in ena hiša se bo pripravila za stanovanje državne policije. Če bo za soboto električna zveza že popravljena, pride nadvojvodova soproga kneginja pl. Hohenberg s sinovi. Nadvojvoda Franc Ferdinand pa bo prišel šele proti 15. t. m.

p **Albanski suveren v Trstu.** Kakor je bilo napovedano, je prišel princ Viljem Wied z gospo soprogo pricesinjo Sofijo in mnogoštevilnim spremstvom v četrtek, dne 5. t. m., ob 9. uri zjutraj v Trst. Tržaške oblasti, zlasti policija, so na ta dan ukrenile obširne priprave. Na nogah je bilo 380 stražnikov in 40 drugih na konjih. Funkcionirali je ves, ne samo tržaški agentski aparat, ampak so jih veliko poklicali tudi iz drugih krajev. Na morju so čakale prihoda avstrijske, angleške, francoske in nemške ladje. Navsezgodaj se je do Kopra približala še laška vojna ladja »Quarto«, ki se pa ni upala v tržaško luko. Državni kolodvor je bil okinčan in s preprogami pogrnen. Videli smo tudi nekaj zastav in še celo z magistrata, ki sicer pri avstrijskih patriotičnih slavnostih ne razobesi nikdar zastav. Iz »Excelsior Palace hotela« je vihrala albanska zastava. Vse te priprave z drugimi stroški vred bodo stale avstrijsko vlado baje samo 20 tisoč kron. Točno ob pol 9. uri zjutraj so bili že skoraj vsi funkcionarji tržaških oblasti zbrani na državnem kolodvoru. Videli smo princa Hohenne, škofa dr. Karlina v spremstvu z monsign. Bianchi, škofom iz Drača, predsednika pomorske vlade Dellese, podpredsednika finančne direkcije barona Kobra, dvornega svetnika Mannussija in Galambosa, grofa Haracha in Attemsa, kontreadmirala Löfflerja in Kuodelko, generala Hinko, župana dr. Valerio in več drugih visokih gospodov. Wieda je nadalje pričakovala kolonija tržaških Albancev in častna kompanija vojakov pešpolka 32. z godbo. Dvorni vlak, ki je obstojal iz dveh vozov, je prispel točno ob 9. uri 2 minuti ob gromenju topov in klicanju »Živijo kralj albanski«. Izstopivšega suverena s soprogo je pozdravil najprej princ Hohenne. V imenu navzočih Albancev mu je nazdravil Filip Pemma iz Skadra in njegova hčerka je podarila princezinji Sofiji šopek cvetlic. Vsi Albanci so nato poljubljali roko svojemu vladarju. Visoka gospoda se je nato z avtomobili odpeljala proti pomolu Sv. Karla, od koder se je z albansko zastavo okrašenim čolnom odpeljala pozdravljena z gromovitim streljanjem topov na jahto »Taurus«. Tu se je okrepčala in potem je delala obiske na vseh tujih ladjah, ki so v Trstu. Potem je stopila na suho in ob-

iskala princa Hohenne. Opoldne je bil skupen obed. Albanski vladar je odjadral ob 5. uri popoldne ob streljanju topov in pozdravljanju od mnogobrojnega občinstva.

p **Smrtna kosa.** Minoli teden so pokopali v Ajdovščini trgovca g. Avgusta Dolenc. N. v m. p.!

p **Nevarno je obolel** preč. g. Gotard Pavletič, dekan v St. Petru pri Gorici. Zadela ga je kap na polovici života. Priporočamo ga čč. sobratom v molitev. — Bolnik se danes počuti nekaj boljše.

p **Ravnateljstva imenovanja na goriških srednjih šolah.** Cesar je imenoval gosp. Antona Caldinija, dosedanjega ravnatelja na c. kr. učiteljski v Gradišču, za ravnatelja c. kr. realne gimnazije z laškim učnim jezikom in gosp. dr. Gustav H e m e t s b e r g e r j a, dosedaj profesorja v 13. okraju na Dunaju, za ravnatelja c. kr. realne gimnazije z nemškim učnim jezikom.

ŠVEDSKI KRALJ RAZPUSTIL ŠVEDSKI DRŽAVNI ZBOR.

Švedski kralj Gustav V. je z lastnoročnim pismom razpustil državni zbor, da ljudstvo z novimi volitvami razsodi, kaj da misli o pomnožitvi švedske armade. V inozemstvu živeči švedski častniki so pozvani k svojim četam.

g **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** V seji upravnega sveta, dne 21. m. m. potrdila se je bilanca za leto 1913. Čisti dobiček znaša 557.103 K 88 vin. Sklenilo se je, da se vrši dne 14. marca t. l. občni zbor, kateremu naj se predlaga, razdeliti dividendo po 24 K na eno delnico (6%, kakor lansko leto), dodeliti raznim fondom 53.390 K 33 vin. in prenesti ostanek 11.314 kron 65 vin. na novi račun.

Kupujte le vžigalice: V korist obmejnim Slovincem!

Zahvala.
Povodom smrti moje nepozabne sestre
Frančiške Wohlgemut
se čutim dolžno zahvaliti se preblagorodni družini Janeza in Antonije Košir za naklonjenost v bolezni in za zadnjo, ob smrti izkazano čast. Nadalje se zahvaljujem preč. duhovščini za spremstvo pri pogrebu. Zahvaljujem se Marijini družbi za ganljivo petje pred hišo in na pokopališču. Končno se zahvaljujem vsem darovateljem vencev, sorodnikom, prijateljem in znancem za dokaze sočutja in za obilno udeležbo pri pogrebu.
Škofija Loka, 4. marca 1914.
Zalujoča sestra
Marija Wohlgemut.

Serravallo
železnato Kina-Vino
Higienična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.
Povzroča slast do jedi, okrepa živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.
Izborni okus.
Večkrat odlikovano.
Nad 3000 zdravniških spričeval.
J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovije.

SANATORIJUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PODNEŠNICA.
LJUBLJANA - KOMENSKEGA ULICA 4
SEPRIZDRAVNIK PRIMARJ DR. FR. DERGANČ

Srejnje se spretna
prodajalka
za špecerijo z daljšo prakso. Ponudbe na upravo lista pod »Spretna prodajalka 717«.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.
Budimpešta, 4. marca 1914.

Pšenica za april 1914.	12.43
Pšenica za maj 1914.	12.36
Pšenica za oktober 1914.	11.16
Rž april 1914.	9.32
Rž za oktober.	9.64
Oves april 1914.	7.71
Oves za oktober.	7.73
Koruza za maj 1914.	6.76
Koruza za julij 1914.	6.90

Mlada učiteljica išče mesta kot

vzgojiteljica
V. D. 44. St. Pavel Sav. dol. 750

Zahvala.
Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam ob priliki prezgodnje smrti našega preljubega sina, oziroma brata, gospoda
Josipa Sterle
c. kr. morn. podčastnika
izrazili svoje sočutje in sožalje, pri srčna zahvala. Pred vsem se zahvaljujemo preč. g. kuratu v Šibeniku in Pulju za blagohotne obiske oziroma spremstvo, vodstvu c. kr. mornarične bolnice v Pulju, darovateljem prekrasnih vencev in šopkov in vsem, ki so se k ljub veliki daljavi udeležili pogreba.
Bog jim poplačaj!
Ljubljana, 5. marca 1914.
Zalujoča rodbina Sterle.

Sestra
Hildegarda Rohrmann
v uršulinskem samostanu na Dunaju (Währing), se iskreno zahvaljuje, ker je bila pri uporabi tinkture za želodec lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani, Dunajska cesta, rešena težke želodčne bolezni. Steklenica 20 vin.
Naročila sprejema lekarna
G. Piccoli, Ljubljana.

Kavarna J. Zalaznik
priporoča vsem Ljubljancem in gos:om z deželo
najboljši zajtrk
kakor priznajo dobro belo kavo, čokolado, kaka, čaj, fine likerje in najlince peclivo.
Od danes naprej vedno sveže
PIVO
1/2 litra po 20 vin. steklenica, 1/2 litra čez ulico ravno tako 20 vin. priporoča
ANTON MAVER
hotel »Vega«, Spod. Šiška 26.
Na razpolago so tudi vedno **dobra vina** po nizki cenli.

760
Ljudevit Ševar
c. kr. poštar v p., posestnik itd. na Rakeku
danes v četrtek dne 5. marca t. l. ob 8. uri zvečer v Ljubljani, Komenskega ulica 4, po kratki in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, v 51 letu starosti mirno v Gospodu zaspal.
Truplo dragega rajnkega se bode v nedeljo dne 8. marca prepeljalo iz mrtvašnice pri sv. Krištofu v Ljubljani na Rakek, kjer se bo blagoslovilo v hiši žalosti št. 121 ter nato ob pol 4. uri položilo v rodbinski grob na Rakeku k večnemu počitku.
Ljubljana — Rakek, dne 6. marca 1914.
Terezija Ševar roj. Lavrič, soproga. — Ana Ševar roj. Feßstein, mati. — Hinko, Gerhard, Avgust, Fran Ševar, bratje. — Vsi nečaki in nečakinje. — Anca Gornik roj. Ševar, hčerka. — Franc Gornik, žel. postajenačelnik, zet. — Milko, Zdenka, Milena, Anica, Rado, Božica, vnučki.
I. slov. pogrebni zavod Jos. Turk.

št. 4421. 741
Razpis ustanov za invalide.
Pri mestni občini ljubljanski je oddati šest mest kranjskega invalidskega zaklada vsako po 63 K na leto.
Pravico do teh ustanovnih mest imajo Kranjci, ki so v času od 1. januarja 1848. l. dalje postali v vojaški službi za zaslužek nesposobni, in sicer možje od narednika ali stražmeštra navzdol, naj so služili pri katerem koli orožju avstrijske vojske.
Prošnji je priložiti:
1. rojstni list,
2. potrdilo, da je nezmožnost za zaslužek nastala v času od 1. januarja 1848 dalje vsled vojaške službe,
3. spričevalo dobrega vedenja tako med časom vojaške službe, kakor tudi v invalidskem stanu,
4. dokaz lastne nepremožnosti, kakor tudi nepremožnosti onih oseb, ki so do podpiranja prosilca morebiti pravno dolžne.
Tudi je v prošnji izrečno navesti, ali vživa prosilec že kako drugo invalidsko ustanovo, oziroma patentno državno invalidščino in v kateri višini.
Na prošnje, ki ne bodo natanko odgovarjale vsem tem pogojem, se sploh ne bo oziralo.
Prošnje je vlagati do vštetega
10. aprila 1914
pri mestnem magistratu ljubljanskem, oziroma pri pristojnem c. kr. okrajnem glavarstvu.
Mestni magistrat ljubljanski,
dne 2. marca 1914.